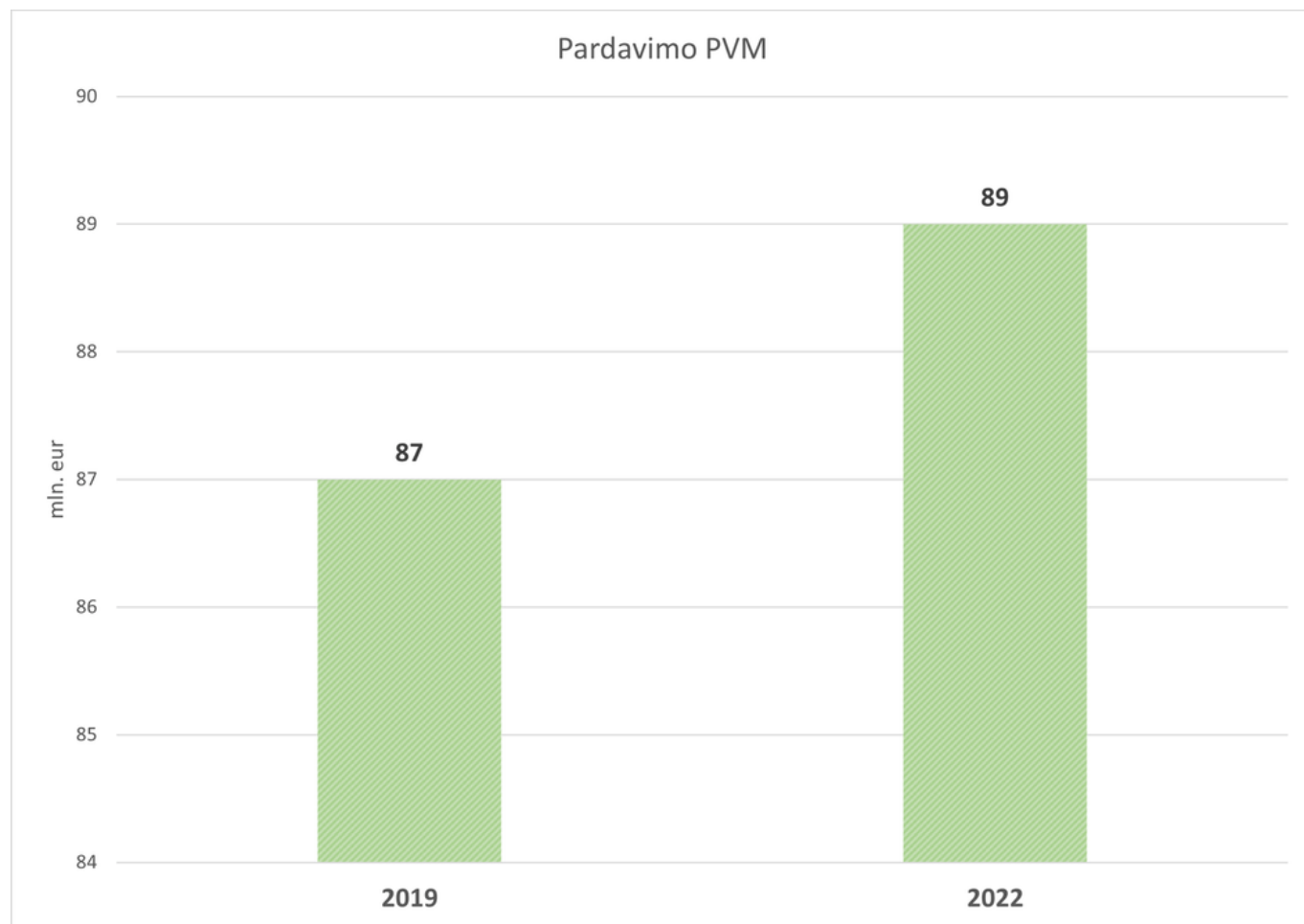

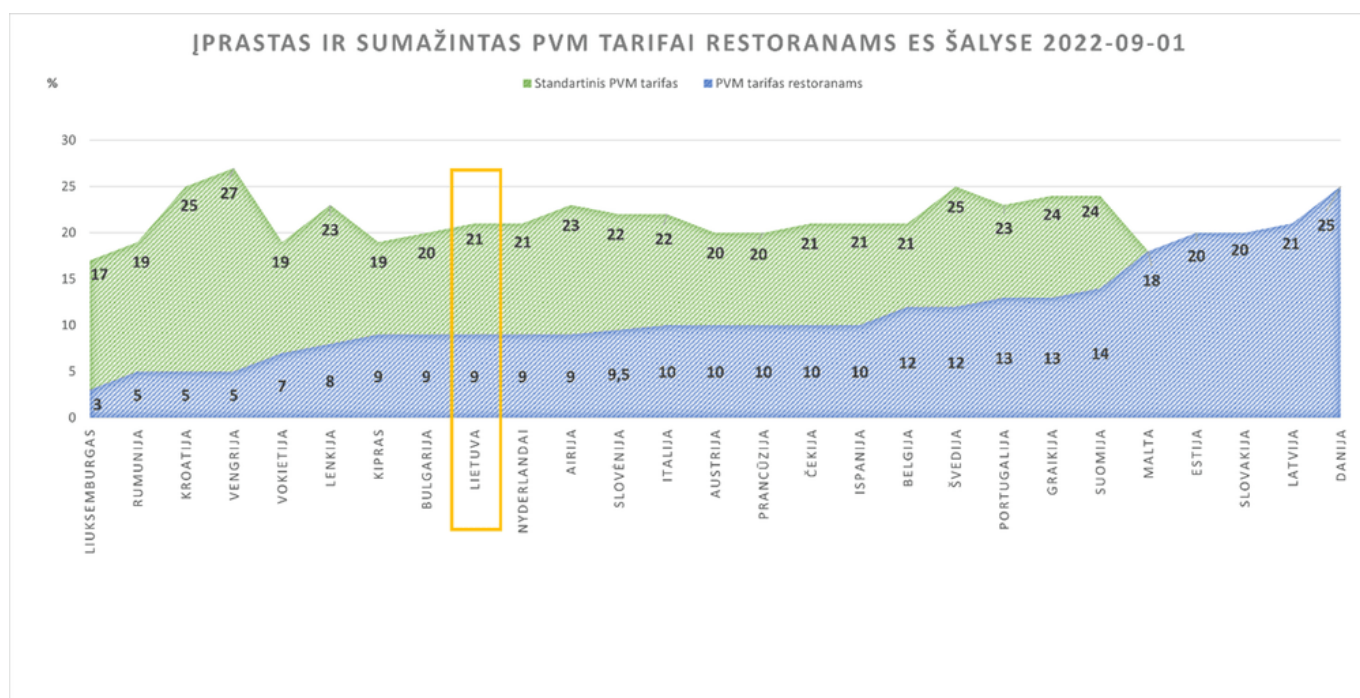
Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija (LVRA) vyriausybei pateikė visą eilę argumentų, kodėl sumažintas maitinimo sektoriaus PVM yra ne „biudžeto skylė“, o verslui ir valstybei abipusiai naudingas sprendimas. Vyriausybės argumentas apie nesurinktus į biudžetą 120 mln. Eurų – lengvai paneigiamas VMI duomenimis, pagal kuriuos 2022-ais paskaičiuotas pardavimo PVM jau lenkia 2019-tų skaičius.

Vyriausybė, teigdama, kad sumažintas PVM pakenks biudžeto surinkimui, prieštarauja savo pačios turimai informacijai. VMI duomenimis, 2019 metais, per pirmąją pusmetį Lietuvos viešojo maitinimo sektoriaus pardavimo PVM – 87 mln. eurų. Tik norime priminti, jog 2019-tais metais nebuvo nei pandemijos, nei PVM lengvatos. 2022 metais per pirmąją pusmetį, po-pandeminiu laikotarpiu ir jau galiojant PVM 9 proc. lengvatai, viešojo maitinimo sektoriaus pardavimo PVM buvo 88,8 mln. eurų. Kitaip tariant, PVM lengvata ne sumažino PVM surinkimo į biudžetą, bet padidino šio mokesčio surinkimą 2 procentais. Vadinasi, Vyriausybė ir Finansų ministerija, gąsdindama „biudžeto skylę“, teikia nekorektiškus duomenis, arba, tiesiog nepatikrina savo turimos informacijos.

„Ar tai įmanoma? – klausia Evalda Šiškauskienė, LVRA prezidentė. – LVRA manymu, tam turėjo įtakos suaktyvėjusi restoranų veikla ir išaugusi tokio pobūdžio paslaugų paklausa po pandemijos, tačiau didžiausią reikšmę turėjo nemažos dalies nedidelių maitinimo įstaigų išėjimas iš šešėlio. Smulkiems pavieniams restoranams, nuolat balansuojantiems ties išlikimo riba, PVM lengvata turi didžiulę įtaką apsisprendžiant dėl veikimo būdo. Todėl mes esame įsitikinę, kad lengvatos panaikinimas daliai sektoriaus vėl lemtų pasirinkimą tarp dviejų blygių – bankroto arba šešėlio.“

LVRA vyriausybei pateikė ir kitus argumentus dėl lengvatinio PVM tarifo svarbos. Juk svetingumo sektoriui sumažintas PVM yra Europos Sąjungos standartas, kurio laikosi didžioji dalis Europos šalių. Pandemijos metu šalys dar kartą mažino jau sumažintus tarifus. Europos pavyzdys rodo, jog daugumos šalių vyriausybės išskiria šį sektorių kaip išskirtinai svarbų infliacijos suvaldymo, emigracijos stabdymo ir vartojimo didėjimo įrankį, kuris be to yra ir išskirtinės multiplikacijos – beveik visas šiame versle dalyvaujantis kapitalas lieka Lietuvoje mokesčių ar pelno pavidalu. Juk didžiąja dalimi industrijoje naudojamos vietinės žaliavos, o visi nuomos, darbo jėgos ir valdymo kaštai patiriami Lietuvoje.

Įvertinusi galiojančios lengvatos poveikį ir atsižvelgdama į neigiamus geopolitinius bei makroekonominis pokyčius, neigiamai veikiančius visos industrijos veiklą, LVRA siūlo pratęsti svetingumo sektoriui 9 procentų PVM galiojimo terminą neribotam laikui. Tai leistų sektoriui išsaugoti ir sukurti naujas darbo vietas, užtikrinti biudžeto pajamų augimą,

įsidarbinimo galimybes pažeidžiamoms visuomenės grupėms – jaunimui, moterims, žemos kvalifikacijos darbuotojams ir karo pabėgėliams Taip pat užtikrinti mažų įmonių apyvartumą ir galimybes sektoriui investuoti į tvaresnius, ekologiškus sprendimus. Papildomas pajamas atneštų ir išaugęs vartojimas bei gausesnis veiklą išlaikyti sugebėjusių įmonių skaičius, kuris moka ir kitus (ne tik PVM) mokesčius, o taip pat ir toliau augantis sektoriaus skaidrumas ir šešėlinių pajamų legalizavimas.

LVRA argumentai paliekant lengvatinių PVM tarifą svetingumo sektoriui:

- **ES Standartas.** Daugumoje (22 iš 27) ES šalių, svetingumo sektoriui, yra taikomas sumažintas PVM. Dar iki pandemijos 16 iš 27 ES šalių galiojo sumažintas PVM tarifas maitinimo sektoriui, o kai kurios valstybės, siekdamos amortizuoti pandemijos poveikį, šį tarifą dar labiau sumažino. 22 šalyse sumažintas PVM tarifas taikomas pastoviai. Vokietija tik ką pratęsė sumažintą per pandemiją 7 procentų PVM restoranams iki 2024 metų.
- Sumažintas PVM padės sustabdyti infliacijos augimą, nes pastoviai brangstantis meniu yra viena iš infliacinės spiralės sąlygų. Suvaldytos kainos, taip pat skatins vartojimą. Išliekantis verslas mažins emigraciją iš ypač palankaus migracijai sektoriaus. Juk šefas ar padavėjas yra tie, kuriems perkelti savo darbo vietą į užsienį yra išskirtinai paprasta.
- **Smulkaus verslo ateitis.** 95% svetingumo sektoriaus sudaro smulkus verslas. Šis verslas ypač jautrus kainos augimui, o ypatingai didelė jo dalis yra sutelkta regionuose.
- Valstybei pelningesnis už maitinimo verslą yra tik eksportas.
- **Sumažintas PVM netaikomas alkoholiui.** Įvairioje statistikoje naudojami skaičiai įtraukia ir barų, bei naktinių klubų apyvartas. Tačiau išskirtinę jų pajamų dalį sudaro alkoholinių gėrimų pardavimai niekaip nekoreliuojantys su sumažinto PVM įtaka
- **Atidėti mokesčiai.** Restoranų sektorius ir galiojant PVM lengvatai praėjusių žiemą dirbo nuostolingai, nes tuo metu buvo taikomi griežti ribojimai klientams ir restoranai neturėjo jokių galimybių naudotis mokesčio lengvata grąžinant susikaupusias skolas – trūko apyvartinių lėšų, daugeliui teko skolintis ir išsipareigojimų našta tuo metu ne sumažėjo, o padidėjo. Per karantiną sukauptų mokesčių VMI ir Sodrai suma yra lygi 55 mln. Eur.
- **Infliacija.** Praėjusių metų pabaigoje kilusi energijos kainų krizė ir itin dinamiški infliaciniai procesai lėmė daugiau nei trečdaliu išaugusias komunalinių paslaugų ir elektros energijos sąnaudas, reikšmingai pabrango žaliavos, partnerių paslaugos, didėjo darbuotojų atlyginimai. Dar vienas sąnaudų šuolis fiksuotas prasidėjus Rusijos invazijai į Ukrainą. Viešojo maitinimo sektoriui per dvejus metus komunaliniai mokesčiai didėjo 400-600%, žaliavos – 50%, o DU 40%.

- **Turizmo problemos.** Karas Ukrainoje dramatiškai sumažino užsienio turistų skaičių Lietuvoje. Turizmo paslaugų apimtys šiemet vis dar apie 40 procentų mažesnės nei prieš pandemiją, o užsienio turistų dalis bendroje struktūroje sumažėjo nuo bemaž pusės iki 20 procentų. Be to turizmo rinkodarai 2023-čiais Lietuva skirs 2,4 mln Eurų, kai tuo tarpu Estija net 26 mln Eurų.
- Dėl sumažinto PVM sektorius 2022-ais metais įdarbino 5,5 tūkstančiais darbuotojų daugiau nei 2021-ais. Vidutinis darbuotojų užmokestis taip pat paaugo 20 %. Restoranai taip pat vaidina reikšmingą vaidmenį priimant, apgyvendinant, maitinant ir įdarbinant karo pabėgėlius iš Ukrainos. Iš 10020 Lietuvoje oficialiai įdarbintų Ukrainos piliečių, 1385 (kas septintas) įdarbinti mūsų sektoriuje.
- **Bankrotų rizika.** „Creditinfo“ statistika – 2020 metais apgyvendinimo ir maitinimo sektoriuje fiksuota 67 bankrotai, tuo tarpu 2021-aisiais, kai sektorius išgyveno antruosius pandemijos ribojimų metus, tačiau jau veikė PVM lengvata, bankrotų registruota mažiau – 56. Deja, šių metų pradžios energijos ir žaliavų kainų krizė nuteikia pesimistiškai – per pirmuosius du ketvirčius bankrutavo jau 81 sektoriaus įmonė. Tikėtina, kad tokia dinamika išliks ir toliau, todėl nesinori svarstyti, kas nutiks, kai nebeliks bankrotų bangą pristabdančios PVM lengvatos.
- **Šešėlio mažėjimas.** Sumažinus PVM maistui iki 9%, šešėlis sumažėjo apie 40% (LVRA duomenimis).

Kontaktai žiniasklaidai:

Evalda Šiškauskienė

LVRA prezidentė

